

АМЕРИКА УЖИВАЄ АТОМІЧНОЇ БОМБИ У ВІЙНІ ПРОТИ ЯПОНІЇ

Президент Труман проголосив з Білого Дому в понеділок 6. серпня, що попереднього дня, тобто в неділю 5. серпня 1945. перший раз в історії ужито у війні атомічної бомби. Її скинено на японське місто Гірошіма з американського бомбовика B-29. Докладніші вісті про це подав секретар війни Генрі Стимсон.

Нову зброю називають найстрашнішою в історії. Вона має вибухову силу 20,000 фунтів найсильнішого вибухового матеріалу, що його в науці називають TNT і вживають до виробу бомб. Нова атомічна бомба може наробити шкоди за 2,000 найсильніших бомб, досі вживаних, що то їх називають англійці „грэнд слем“.

Президент у своїй оповістці виявив, що нова бомба „запрягає основну силу, яка порушає вселенну. Силу, з якої сонце тягне свою могутність, випущено проти тих, які розпочали війну на Далекому Сході“. Президент остеріг Японію, що ще сильніші бомби приготуються і коли японці не приймуть аліантських умов щодо здачі, вони мусять бути приготувані на такий дощ страхіть із повітря, якого земля не бачила.

Секретар війни Стимсон заповів, що нова зброя буде велитенською поміччю у скороченні війни проти Японії. Він теж оприлюднив, що заки вироблено нову бомбу, треба буде видати 2 біліони доларів на будову фабрик і досвіди. Треба було зібрати всі найліпші наукові сили з Америки і з Англії і в тайні працювати над новим винаходом ще від 1939. р. Разом працювало 125,000 робітників у різних околицях над виробом поодиноких складових частин, а ніхто з робітників не знав, до чого все те змагає.

Президент зсудував ці змагання як перегони із німецькими змаганнями і ці перегони виграла Америка. Німці надіялися при допомозі нового винаходу запрягти у неволю цілий світ. „Ми можемо бути вдячні Божому Провидінню, що німцям вдалося виробити лише обмежену кількість Бомб V-1 і V-2, і що їм зовсім не вдалося виробити атомічної бомби“ — сказав Президент у своїм комунікаті.

Ми призначили \$2,000,000,000 на найбільшу гру в світі і ми її виграла. Однак найбільшим дивом не є величина підприємства, ані таємничість, але це, що найбільші таланти змогли злучити до купи найбільш складні частини винаходів з різних ділянок науки і придумати один план, який був можливий до виконання“.

НАЙБІЛЬШЕ ДОСВІДЧЕННЯ ЛЕТУНІ ЗГИНУВ У ВИБУХУ.

У Борбан, в Каліфорнії, згинув майор Ричард Бонг, найбільше досвідчений американський летун. Він мав 26 декорацій за свої осяги, між ними і найціннішу почесну Конгресову медаль, хоч мав щойно 24 літ життя. Армія цінила його досвід так високо, що його звільнили від дальших полетів у війні на те, щоб він міг експериментувати у безпечному місці. Саме при такому „безпечному“ експерименті з новим літаком Стріляюча Зоря він загинув. Літак вилетів з майдану і ледви піднявся понад дерева, як наступив вибух і вбив Бонга.

ЖИВНА ПОТЕРПІЛА ВНАСЛІДОК ДОВГИХ ДОЩІВ.

Безупинний дощ, який дався взнаки населенню східних стейтів упродовж липня, наробив багато шкоди фермерам. Огородники не були всіли зібрати тисячі бушлів найдобріших овочів, а повені з дощу позаливали фарми з огородиню. Збіжжя, зібране за погоди, не можна було звести на піддаша і воно зросло на дощи. У південній частині стейту Нью Джерзі дуже потерпіли брескви, а незвичайно важко збирати помідори, які звичайно в теперішньому часі йдуть на продаж до Нью Йорку.

СТВЕРДЖУЮТЬ ПРИПІЗНЕННЯ РЕКОНВЕРЗІЇ.

На зібранні екзекутивної ради Американської Федерації Праці у Шікаго стверджено, що внаслідок посиленої праці для воєнних цілей занедбано справу реконверсії. Рада висловлює погляд, що занедбання підготовки плянів для переїзду воєнної промисловості на мирну може викликати замішання в ділянці праці і може викликати повоєнну депресію. Коли урядові чинники не звернуть більше уваги на підготовку реконверсії, мир може привести Америці економічну катастрофу. „Наш край менше приготований сьогодні до миру ніж був приготований до війни вчасі нападу на Перл Гарбор“ — сказано у звіті з нарад.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користатися з оголошень знаменитих нагод для зарплати, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Совети признали Фінляндію й Румунію зовсім несподівано

Совети повідомили департамент стейту у Вашингтоні в понеділок 6. серпня, що вони підняли дипломатичні зв'язки з урядом Фінляндії і Румунії. Це сталося несподівано, коли на візиті у стейтовім департаменті явився виконуючий обов'язки советського амбасадора Микола В. У. Новіков у заступстві амбасадора Андрія Громика, який виїхав на конференцію до Потсдаму. Цей крок Советів вважається як перший крок для прояснення ненормальних відносин у кількох краях Європи. — На чолі фінляндського уряду стоїть тепер прем'єр Юбо Пасквіа, а на чолі румунського бувший провідник селянської партії Петро Гроза.

УСПІШНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У ПІТСБУРЦІНІ

З Пітсбурга наспіла до редакції „Свободи“ телеграма такого змісту: „У неділю 5. серпня до Вест Вю Парку в Пітсбургу прибуло 6,000 людей на Український День, з якого дохід призначений на допомогову акцію. Усі парафії із своїми священниками взяли громадну участь. Хорн полисувалися своїми програмами. Свято відкрив Шабатура, головним промовцем був д-р Галан, майстром церемонії був Панчак. Іменем комітету В. Малевич“.

ПОМЕР СЕНАТОР ГАЙРЕМ ДЖАНСОН

У шпиталі маринарки в Бетсела, Мд., помер у 78. році життя сенатор Гайрем Джансон з Каліфорнії. Він був членом конгресу від 1916. р. і належав до найбільше діяльних політиків. Він вславився тим, що неприхильно поставився до плянів президента Вільсона для заложення Ліги Націй і став на боці тих, що недопустили до ратифікування ліги американським сенатом. Вчасі недавнього голосування над ратифікацією чарту Об'єднаних Держав він був єдиним членом сенатської комісії закордонних справ, що віддав свій голос проти ратифікації.

ВАНДЕРБЕРГ НЕВДОВОЛЕНИЙ ЗО ЗВІТУ ТРЬОХ ПОТУГ

Сенатор Артур Г. Вандерберг зажадав вияснення звіту з конференції Трьох Потуг, а це щодо „неясної заяви про свободні вибори в Польщі“, а також і щодо свободи преси. Він назвав такі заяви звичайними риторичними фразами, які не сповняють зобов'язань, затягнених у Ялті.

ТУРЕЦЬКО-РОСІЙСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ

Туреччина зірвала переговори з Советським Союзом за російські домагання. Турки не тільки не годяться віддати Росії територію на Кавказі та дати їй права до Дарданелів, але й готові за те радше воювати, хочби без надії на виграну, ніж уступати перед загрозою.

ТРУДНОЩІ ІТАЛІЙСЬКИХ ВИБОРІВ

Бритійські вибори пригадали Італійцям, що вони мусять незадовго відбутися свої перші справжні пофашистські вибори. Відбуття цих виборів получене з поважними труднощами, які для американців, для котрих голосування є так природною річчю, як купівля в крамниці, видаються комічними. Що ці труднощі є справжні, видно хочби з того, що для виборів треба зробити 60,000 бальотових скринок для 30 мільйонів голосів.

ПЕРШІ „ОПЕРАЦІЙНІ“ ЗБОРИ „УНРРА“-И

У Лондоні зібралися в вівторок перші „операційні“ збори Допомогової й Реабілітаційної Адміністрації Об'єднаних Держав. На збори прислали своїх делегатів 44 держави. Президую на зборах Герберт Лімен, бувший губернатор стейту Нью Йорк, що є генеральним директором організації. Збори розглядають боротьбу проти холоду, голоду й безробіття в Європі. Організація мала надію, що буде мати до розпорядимости півтретя біліона доларів; вона має тільки 1 біліон 800 мільйонів.

ПОВІНЬ СЕБЕГУБСТВ ПО РАЙХУ

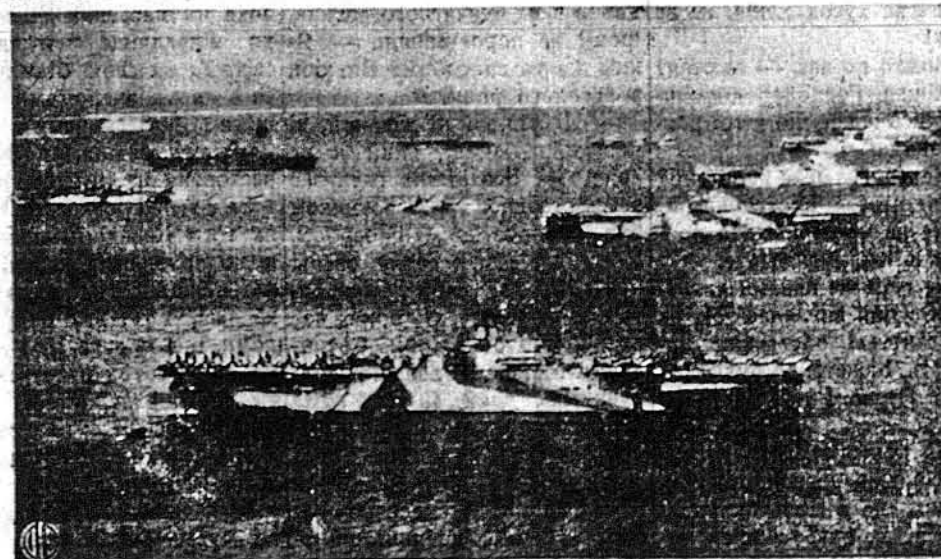
Шведська газета „Тіднінген“ доносить з Німеччини, що там можна обсервувати справжню повинь себегубств. Газета вже її з потсдамською конференцією. Себегубства трапляються передусім серед інтелігенції й бізнесменів. У Берліні вбилося 1,200 німців, у Лайпцигу 600, Франкфурті над Меном 450, а в Кельні 300.

ВІДЕНЦІ ЗАКИДУЮТЬ РОСІЯНАМ РІЗНІ ЗЛОВЖИТКИ

Віденці нарікають перед американськими кореспондентами, що російські війська поводяться в Відні, гейбі в столиці ворожого держави. Мовляв, вони насилували багато жінок, ограбили багато домів та забрали з фабрик багато машин і вислали їх до Советського Союзу.

ФІНІ ВДОВОЛЕНІ ПОТСДАМСЬКИМ РІШЕННЯМ

До Стокгольму доносять з Фінляндії, що там панує велике вдоволення з приводу рішення потсдамської конференції про Фінляндію. Фінці добачують у рішенні доказ, що Британія й Росія переконані, що Фінляндія хоче щиро сповнити свої зобов'язання.

ЛІТАКОНОСЦІ В УСТАВЦІ. — Шість американських літаконосців класу Есекс стоять прив'язані до якоря у далеко на схід висуненій базі в Улігті, в громаді островів Кароліни. Зліва направо такі кораблі: Весп, Йорктаун, Горнет, Тикондерога. На самім краю є Лексингтон. База є така велика, що може помістити цілу флоту.

СКИНУЛИ ПЕРШУ АТОМІЧНУ БОМБУ НА ГІРОШІМУ

У неділю вчором скинено на японське місто Гірошіму з американського літака одну атомічну бомбу. Вона вдарила місто, що мало до війни 318,000 мешканців, з силою 20,000 тон „Ті-Ен-Ті“, найсильнішого досі відомого вибухового матеріалу.

Який наслідок мала ця бомба на місто, самі американці не могли ще ствердити, бо місто відразу закрилося такою непроникнутою хмарою диму й копоту, що вона не уступила навіть у кілька годин опісля, коли для реконесансу над місто полетіли інші літаки.

Японці з свого боку закривають перед американцями результати вибуху. Японське радіо подало населенню тільки, що Гірошіма була предметом нападу американського з новою бомбою. Однак, воно дещо подало зо заяви президента Трумана про цю нову бомбу. Натяки на страшне знищення, спричинене атомічною бомбою, можна вчитати наперед у заяві японського уряду, що мовляв він ще розслідує розміри знищення від бомбового рейду на Гірошіму, далі в наріканні уряду проти американців, що мовляв вони вибрали собі за предмет нападу місто, в котрім є так багато жінок, а нема ніяких воєнних об'єктів, нарешті в радіовій оповістці, що весь залізничний рух до й з Гірошіми зовсім перерваний.

ЗАЯВА ЧОРЧИЛА ПРО АТОМІЧНУ БОМБУ.

Бритійський прем'єр Атлі опублікував заяву бувшого британського прем'єра Чорчила про праці Британії для розкриття тайни природи, що завершилася придуманням атомічної бомби.

Показується зо заяви, що британські вчені були добре свідомі небезпеки для Британії й цілого світа, якби так німецькі вчені були відкрили цю тайну й зужили її практично, поки її відкрили би вчені аліантських країн. Бритійський уряд лішов учинню на руку й в цей спосіб почалися між німецькими вченими з одного боку та британськими й американськими вченими з другого справжні перегони. Америку притягнуто до співпраці передусім тому, бо британський уряд боявся робити досліди й досвіди в Британії з огляду на можливість німецької інвазії Британії, та можливість, що в такій інвазії секрет полав би в німецькі руки. „Бог милосердний хотів“, каже Чорчил, „що британська й американська наука випередила німців“. Якби німці мали були цей секрет раніше, вислід війни був би зовсім інший.

Чорчил розкрив теж у своїй заяві, що британський уряд слідив докладно через своїх шпигів за поступом німецьких розслідувань та нищив німцям лябораторії. В одному випадку командоси знищили в Норвегії тайні німецькі лябораторії, що вже були близькі активних результатів.

400 ЛІТАКІВ З ОКІНАВИ БЕ ПО ЯПОНІЇ.

Американська летунська база на японським острові Окінаві виправила 400 великих бомбовиків, найбільше число, яке досі звідти вилетало, на рейд проти японського міста Тарамізу, що лежить над заливом Кагошімою на острові Кіюшу.

Американські бомбовики робили того самого дня рейди по різних японських позиціях на суходомі Азії, від Кореї на півночі аж по півостров Лючов на полудні.

КИТАЙЦІ ДОБУВАЮТЬ ЩЕ БІЛЬШЕ „ІНВАЗІЙНОГО ПОБЕРЕЖЖА“.

Китайські війська вломалися в південно-китайський порт Єунгконг та очистили з японців п'ять миль китайського побережжя Гонг Конгу. Це побережжя називають тепер інвазіонним, бо японці сподіваються, що Американці там будуть висаджувати війська для окупації Китаю.

У Єунгконгу, що лежить 120 миль від Кантону, головного міста південного Китаю, йдуть завзяті вуличні бої.

КРІЗА В ЯПОНСЬКИМ ХАРЧУВАННЮ.

Японський віцеміністер доброту закликував у понеділок радіом японців їсти голову риби та лупину й листя редькови. Він радив теж додавати до своєї їди більше фасолі й кукурузи. Пригадував теж японцям, що в Японії росте коло 400 родів їдогого хабаззя й трав. „Наш народ є дуже щасливий“ — говорив він, „що він має стільки родів їстовних ростей“.

ПЕРШІ КАНАДІЙЦІ ПРИБУЛИ НА ПАЦИФІЧНІ БАЗИ.

На передові воєнні позиції на Паціфіку прибули перші канадійські війська.

За заявою команди, є це передня сторожа канадійської боевої сили Паціфіку, що евентуально буде начисляти 30,000 вояків.

Канадійська флотія теж візьме участь у японській війні. Вона буде репрезентована в ній 60 кораблями, в тому числі 2 літаковозами, 2 кружляками, нищителями й фрігатами.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second-Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. NY 9-0582

ПЕРЕПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початкова ціна три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ

Сенатор Вандерберг з Мишигену написав лист до секретаря праці Швеленбака й запропонував йому скликати в найближчій часі конференцію всіх груп, заінтересованих у „промисловій мирі“. За такі групи сенатор признає три: підприємців, робітників та уряд. Отже вони мали би зійтися на конференції для того, аби зовсім широко поставитися до питання потреби промислового мира, бо мовляв як не буде промислового мира, то в Америці настане зараз по закінченню війни хаос. Конференція мала би придумати „кодекс“, себто низку правил, для взаємного поступовання.

Секретар праці заявився за саму ідею, висказану в листі сенатора, та запевнив сенатора, що він береться негайно зробити все потрібне, аби цю справу підготувати на стільки, аби президент Труман міг узятися за справу зараз по своїм поверненні з Європи. Каже секретар праці, що він думає про потребу скликання конференції підприємців і робітників уже від кількох тижнів, ба навіть піднімав справу публічно. Коли заяву секретаря праці можна вважати прихильним відкликом з боку федерального уряду, то подібні прихильні відклики для цієї пропозиції сенатора Вандерберга вийшли теж від речників організацій промисловців і робітників, котрі належать до Военної Ради Праці.

У цей спосіб ще поки минула доба проголошення листа сенатора Вандерберга, його пропозиції найшла собі засадничу підтримку серед частин трьох згаданих ним груп. Правда, секретар праці це ще не вважає уряд, як промисловці й юніоністи, що належать до Военної Ради Праці це ще не всі організації промисловців та не всі робітничі юнії, всеж таки й це є вже поважний голос за цю конференцію. Колиж до цього за ідею заявляється ще президент Торговельної Палати Злучених Держав, то це знак, що ідея не найде собі багатьох ворогів.

Що такої конференції треба вже тепер, ніхто цього не заперечує. Правда, війна ще не закінчилася й ще може потягнутися кілька місяців, однак як вона скінчиться, тоді буде запізно братися до розгляду засобів запобігти безробіттю. Безробіттю треба запобігати, поки його ще нема. Коли вже воно нам сяє на карк, тоді в краю справді буде тільки величезне заміщення, серед котрого всі чинники, і уряд, і промисловці, і робітничі організації можуть легко потратити голову.

Скликати таку конференцію тепер не є завчасно. Можна скорше припустити, що це може бути навіть запізно. Однак шанси є, що коли поспішитися, то ще можна зробити все, що можливе, для здержання неминучого безробіття та випливаючого з нього хаосу.

ГОРЕ БЕЗДОМНИМ

З Європи доносить Допомога й Репаблітаційна Адміністрація Об'єднаних Держав (так звана „УНРРА“) тоном самохвальби й радости, що дві третини, бо коло 65 процентів всіх людей, що найшлися при кінці війни поза батьківщиною, а в межах трьох окупаційних зон Німеччини, а саме Америки, Британії й Франції, вже вернулися домі.

Показується, що цих осіб було разом у тих зонах Німеччини 6 мільйонів 340 тисяч. До 30. липня з них виїхало домі 4 мільйони 166 тисяч. Виїхали вони до 17 різних європейських країн. Остатється тепер до репатріації 2 мільйони 74 тисячі 182 особи.

Найбільшу одну групу цих нерепатріованих осіб становлять особи польської „національності“, котрих тепер живе у таборах трьох зон 899 тисяч 950 осіб. Каже Др. Мидлтон, що серед цих людей німецька пропаганда проти большевиків зробила сильне враження, і вони бояться вертатися у рідний край. Тільки нечисленні поляки користаються з можливості повороту до краю, як така нагода приходить.

Другу найбільшу групу нерепатріованих осіб становлять росіяни, котрих є 465,242 особи.

Третьою найбільшою групою є італійці. Їх є у трьох німецьких зонах 238,148 осіб. Четверту групу становлять громадяни прибалтійських держав: Естонії, Литви й Лотви. Їх є 83,920 осіб.

Цих останніх видно зачисляли в особну групу від групи росіян певно з огляду на те, що давніше признавано осіб балтійські держави. Зате українців у тих перелічених осіб не згадується, хоча нема найменшого сумніву, що вони є між „поляками“ й між „росіянами“. Не взято під увагу українців певно тому, бо допитуючи людей, що найшлися поза батьківщиною в Німеччині, питалися тільки за державну приналежність, а не за національну приналежність. Через те треба би припускати, що між 899,950 „поляками“ й між 465,000 „росіянами“ є багато українців.

Щодо розділу невідправлених домі осіб між окупаційні зони, то в британській зоні є їх найбільше: 1,260,137 осіб, або 57 процентів; в американській зоні є 742,515 осіб, або 34 проценти; в французькій зоні 171,530 осіб.

Очевидно, три окупаційні зони Німеччини не вичерпують суми бездомних людей в Європі. Їх передусім немало в Чехословаччині. В самій тільки частині, зайнятій американськими військами, є їх тепер 143,150 осіб. Є вони теж в Австрії, бо 107,845. Отже разом поза

окупаційними зонами Німеччини є ще 250,995 осіб не повернених до рідного краю.

Каже „УНРРА“, що доля цих утікачів останніми часами значно поправилася. Збудовано для них бараки й табори, поправлено їх харчі. Помагають при тім правильні допомогі організації та чисто військові влади. Однак, всі признають, що цьому життю ще далеко до рівня нормального й здорового життя. Доказ права добачують між іншим в обнищенні злочинців.

Найбільшу частину тягару піклування за тих людей перебирає на себе „УНРРА“. Дня 31. липня „УНРРА“ мала 2,828 робітників та 38 добровільних агентів, що тільки тим займаються, що піклуванням за цих людей поза батьківщиною.

Цікаве додаткове світло на справу кидає статистика тих, що їх вислано назад до їх батьківщини. Між тими на першому місці є советські громадяни, котрих було 1 мільон 660 тисяч. На другому місці французькі, з котрих репатріовано 1 мільон 449 тисяч. До Голандії виправлено 261 тисяч до Бельгії 286 тисяч, Люксембуржців вислано до одного. В цей спосіб північно-західний терен війни вже немовби усталений щодо свого населення.

З поляків вернулося домі всього 45,000. У тому числі зараховано вже тих поляків, що з окупаційних зон Америки, Британії й Франції перебралися до тої частини Німеччини, що знаходиться під окупацією советських військ. Не береться зате під увагу ні німецьких евакуантів, що жили в Чехії й Австрії, ні політичних ворогів нацистичного уряду з Франції, Голандії, Бельгії й Норвегії. Не повернено домі теж тих, що їх німці втілювали в концетраційних таборах; з 234,000 жидів, депортованих до Німеччини, повернено всього 10,000 жидів.

Що всі ці дані не є вичерпуючі, виходить ясно з заяви Департаменту Війни в Вашингтоні, що з таборів в американській окупаційній зоні виправлено домі до різних країв Європи по день 17. липня 3 мільйони 848 тисяч осіб та що в той день оставалося в тих таборах до висилки домі ще 3 мільйони 848 тисяч осіб.

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Рішення конференції про Німеччину

„Аліантські армії окупують цілу Німеччину, а німецький народ почав покутувати за страшні злочини, поповнені під проводом тих, котрих цей народ признав і сліпо слухав у години поведження“ — так сказано в звіті в конференції Трьох Потуг в уступі III, де говориться про Німеччину.

Описля згадується в звіті, що досягнуто на конференції згоду над політичними й економічними засадами спільного поступовання Аліантів супроти переможеної Німеччини в справі Німеччини. Німецький мілітаризм і нацизм буде викоринений і Аліанти згідно, як тепер так і в майбутності, пороблять старання, щоб Німеччина ніколи більше не була загрозою для своїх сусідів ані миру світу.

Не є цілком Аліантами знищити або поневолити німецький народ, пишеться в звіті. Наміром Аліантів є, щоб німецький народ дістав нагоду приготувитися до відбудови свого життя на демократичній і мирній основі. Коли їх власні змагання будуть постійно звернені в тому напрямі, тоді стане для них можливим у своїй часі заняті місце серед вільних і мирних народів світу.

Умова Аліантів така:

Найвищу владу в Німеччині справують початкові команди військових сил Злучених Держав Америки, Англії, Советського Союзу і французької Республіки, кожен у своїй смузі на підставі інструкцій від своїх урядів, а крім цього ще й спільно як члени контрольної ради для цілості. Німеччини. Наскільки це можливо буде, однак трактатування німецького населення у цілій Німеччині.

Ціло окупації Німеччини є: цілковите розброєння і відмілітаризування Німеччини і знівечення її контролю над усім німецьким промислом, який надавався для воєнної продукції. Для цієї цілі цілковито будуть знищені сухопутні, морські і повітряні боеві сили із усіми організаціями, установами, школами, генеральним штабом, офіцерським корпусом, ветеранськими організаціями, клубами і товариствами, які хочаб лише нагадували військову традицію німців. Таксамо маєте знищити всю зброю, виряд, амуніцію. Крім цього буде знищена організація нацистів і їх установ.

На це місце треба приготувити перемишу цілого німецького політичного життя на демократичних засадах для есеніального мирного співіллання Німеччини у міжнароднім полі-

тичній життю. Має бути усунена всяка розбірчивість щодо віри, раси і політичного переконання. Воєнних кримінальників маєте притягнути до відповідальності на підставі списків, а членів нацистської партії усунуться від усіх відповідальних становищ, щоб вони не перешкаждали у введенню демократичних засад і установ в Німеччині.

Німецька освіта має бути поведена в демократичнім напрямі, а таксамо і судівництво. Адміністрація краю має бути децентралізована на це, щоб місцеві громадські чинники могли взяти участь в управі громад та краю. Політичні й інші організації й партії будуть мати право зібрання й дискусії, а вибір урядовців по громадах, округах та провінцій буде введений так швидко, як це буде можливе. Через якийсь час не буде центрального німецького уряду, хоч для деяких справ будуть настановлені центральні департаменти під проводом державних секретарів, як у ділянці фінансів, транспорту та комунікацій, під доглядом Контрольної Ради. Свобода слова, релігій і преси буде дозволена, на скільки не буде протівна військовій безпеці.

Продукція амуніції і всякого воєнного знаряддя є заборонена, а таксамо і вироб усіх матеріалів, які моглиб служити для воєнних цілей. У свій час німецьке господарство буде децентралізоване, щоб не допустити до створення великих спілок (картелів). Головну увагу звертається на розвиток німецького сільського господарства. Упродовж окупації Німеччину будуть трактувати як окрему економічну одиницю і в тім напрямі будуть відповідні зарядження, які щодо вивозу і ввозу так і щодо копаєнь, банківості, обігу гроша, податків, комунікацій. Для мешканців, відтягнутих відшкодування, за а і ш и т ься тільки харчів і інших життєвих продуктів, щоб населення не терпіло більшої нужди ніж інші краї.

Для цієї цілі аліантська Контрольна Рада постарается про відповідне розділення продуктів і харчів. Для такої цілі німецькі автономні влади будуть співділати з Контрольною Радою, особливо при правах понищення фабрик та комунікацій, домі та рільництва.

Щодо німецької території, то на жадання Советського Союзу устанавляється на Сході Німеччини граничну лінію, яка тягнеться від східної точки міста Данціг, на північ від місцевостей Брансберг-Голдап до того місця, де стикається

границя Литви, Польщі і Східної Пруссії. Конференція згодилася признати Советському Союзови місто Кенігсберг, положене на схід від цієї лінії, а точне означення цих границь оставляється експертам. Президент Америки і британський прем'єр згодилися підтримувати це домагання Советського Союзу на мировій конференції.

Подрібні постанови про відшкодування творять 4. уступ звіту і про них варт написати окремо.

ДИВНІ НОВИНИ**МІСЦЕВІСТЬ ПРАВДИВА, АЛЕ НЕ ТОЙ СТЕЙТ**

У місцевості Мавнт Голі, у стейті Нью Джерсі, живе власність перепоного коня, який минулого тижня пропав із стайні. Перестрашена пані Алфреда Гек телефонує до барачів стейтської поліції в Коломбос, оповідає тому, хто приймає телефонематі про це, що сталося, а на запит відповідає, що живе при гостини ч. 39. Здивований стейтський полісмен відповідає, що такої дологи в стейті нема. Тоді пані Гек каже, що це коло місцевості Мт. Голі. Полісмен знову каже, що такої місцевості у стейті нема. Здивована пані Гек питається, що це за поліційна стайня, що не знає стейту Нью Джерсі. На це відповідає голос при телефоні, що він знаходиться в місцевості Мт. Голі, але в стейті Огайо.

ДУМКА

Ось в мікроскопі створіння: Білий порохина за всім! Як же живуть вони любі, Скільки там вітні у них!

Хвилячка родилася в морі — Подруги нараз знайшлися; Одна до одної... Зедналися, В простір кудись понеслися...

Хмарка гуляє по небу, Хмарка до хмарки біжить, Сонце палоче сховало, Землю згасило...

З неба краплинки спадають, Тиху розмову ведуть, Жваві струмки позбигали — Ріки до моря несуть!

Ри кожна важить до речі: А світі зможі всім один, Пам тільки й несеці держитися, Всім цей закон без одні!

Тільки одна ти, людино, Ти, що усе зрозуміла, Досі ще жити не вміла, Як спокон віку не вміла...

Петро Шелест.

ТРИ ШЛЯХИ

Ой три шляхи розійшлись Трьома сторонами: Один у низ, другий вгору, Третій байраками.

Першим шляхом, що найлекший, Найбільш люди линуть, Але з тілом і з душею Всі в болоті гинуть;

Що другим шлях, то—до грошей... І цей люди люблять, Вкинуть тіло у роскоші, А душу погублять.

Що третій шлях — байраками, Між тернами, бугаями, Де рве тіло гостра глина, Де кров стежку заливає, Ятриш душу тяжка мука... Тая до правди прибуває.

Не їди, людино, ти до низу, Не ходи й горою, Іди сімлі між тернами — Правда за тобою.

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

54)

(Всі права застережені)

У час його присутності зайшов у книгарню крикливо убраний чоловічина. Випудований, наперфумований мов старіюча панна, що не втримала ще надії зловити жениха. Чоловічина мав десь років з сорок, а тут у книгарню прийшли дочки власника, дуже молоді, симпатичні дівчата. Може й вони були причиною пересадної „інтелігенції“ панна. Купив він виніпегський „Український Голос“ і нуж політикувати. З чемності господар зусів розмову піддержувати, сидів — хто він, чи служив в українській армії... Ну, й пішло! Сотник Української Галицької Армії, Лицар Залізної

Хреста, персональний ад'ютант Петрушевича і Петлюри одночасно! Щоб ще більше себе показати — загнув з історії, якої, до речі, не знав. Дали на голос почав читати редакційну. Читав добре, якби... кропки й протинки не перешкождали. Слова немилосердно перекирчував на польський лад. Сказав речення по німецьки, далі латинську помовку вжив зовсім не на місці. А Безхатний й тиць йому англійсько-латинську граматику під ніс:

— Ви говорите по латині, — каже, — то ось, купіть латинську граматику. Освітите пам'ять.

— А ви також знаєте латинську й німецьку? — освідомився ад'ютант.

— Звідки я знатиму? Я змалку дбав за кусок хліба, не за латину!

— Видно по вас, — ад'ютант посмішався. Господар посмішковався ждав, що з тої розмови вийде.

— На чолі у мене написано — освідомився Безхатний.

— Не на чолі. Занадто простяком ви не виглядаєте.

— Не всім же панями виглядати. Кожний виглядає так, як йому життєві обставини дозволяють. Кажете, ви були сотником? Певно і докторат маєте?

— Ні, докторату не зміг набутти. Польща перешкодила. А сотником ще з початку української війни був! — знов почав розповідати ад'ютант, очевидно більше для дочок господаря, чим для Безхатного.

— Ну, сотником невелика річ бути — загдував Безхатний, вислухавши неоднаково

оповідання. — Я, добродію, сотником був вже маючи сім літ від уродження.

— Та не може бути? — видивився на Безхатного сотник, іронію не порозумівши. — Яким же то способом? Ви хіба з високого роду?

— Ні, рід мій ні високий, ні низький. Бачите, який я на зріст. — Безхатний глузував немилосердно. — А сотником був найпростішим способом.

У сім літ пас я сотку овець, був отже над ними командантом. А маючи десять років, пас отару рогатої худоби. Сотником поставили два мої підручні пастухи. Я став отже курінним отаманом.

Щойно тоді ад'ютант порозумів наміську. Мов буряк почервонів і швиденько забрався. Більше до книгарні не заходив.

Блукаючи голодним по місті, то там, то там встрагав на годину дві роботи. Трапилося, що одного дня в трьох різних місцях заробив Безхатний аж

доларя й три четвертаки. Обміркував, що тих грошей вистане йому на цілий тиждень по бохонцеві хліба й літри молока чи маслянки денно. Трохи відрадніше поглядав на світ. Та на свою біду зустрівся з двома знайомими заможчими „бізнесменами“. Слово по слові, закликали його до ресторану на вечерю.

За вечерю розхажалися оба, як то в Канаді їм повезло. В краю працювали у панів, наче на панщині, за гарнець-два збіжжя. А тут вже покупували доми, мають авто, ну і в банку по пару соток ведеться. Біда тільки, мовляв, що не виплачені ще всі рати за доми, величій відсотки приходиться платити.

Безхатний ів вечерю, бо так чувся виголодженням, і в той же час думав: — Так, добродію. В краю ви працювали в панів, бо ні на що інше не були здібними. Я ні у кого не працював, жив безбідно, поки не змусили мене свою батьків-

щину залишити — вороги. Тепер ви, духові плебей, чуетесь панями, а я попав в ряди бездомних пролетарів. Ви виплачуєте доми, авто, без уваги на кризу, бідкаєте, ніколи не чутиметеся задоволеними. Я маю доларя і сімдесят п'ять центів усього майна. І тому, що ви виплачуєте свої доми і авто, платити за вечерю всіх нас трьох доведеться мабуть мені.

Так і сталося. Послушачка написала один рахунок для всіх трьох. Безхатний бачив, що українські „буржуї“ не кваліються на рахунок-бодай подивитися, хоч вечерю вже з'їли. Рахунок виносив доларя двадцять центів. Безхатний заплапав, а звернувши йому по сорок центів кожний за себе буржуї й не здогадалися. Родитися відмінно від маси людиною у двадцятому столітті не варт.

З хати господаря, де „рентував“ піддаша, вибиралося двох емігрантів в пошуках праці. Безхатний вивбрав з ними. Товариші подорожи —

обидва поліщукі й ревні москвини. Молодший, зовсім добрий хлопцев, селянин, за те старший мав бути відай конфідентом поліції в Польщі, а засипавшись став тюремним дозорцем. Піджидачи на тягаровий поїзд на схрещенні вулиці з залізницею, стали свідками людського нещастя. Колесами поїзду безробітним-поляком відтяло обидві ноги. Чи він зірвався самий, чи кинуло його під колеса вітром — не знав ніхто. Бідака дякував Богови за те, що живий остався, може свого каліцтва ще не свідомий. Безхатний зжухнувся. Смерть здавалася йому не такою страшною, як життя каліки. Колиб трапилося нещастя з ним — чув, що мав би ще настільки сили волі, щоб положити під колеса голову. Іхати тягаровим поїздом не наважиться. Ще більш перестрашався його випадковий співтовариш. Ті заприсяглися ніколи поїзду в русі не чіпати. — (Далі буде).

Микола Чубатий.

ЕВРОПА КОЗАЧІЄ

І. Наполеон, предвиджуючи свій невідомий конфлікт з Росією, сказав, що Європа буде републиканською, вільною під проводом Франції або козацької. Слово „козацький“ зокрема нам українцям може бути менше зрозуміле в такому значінні, в якому його ужив Наполеон. Зі словом козак, український козак ми звикли зв'язувати поняття героя, свободолюбної людини, борця за свободу національну та соціальну, бо ми все маємо на думці наших українських козаків. Однак Наполеон не мав на думці українських козаків, а козацької людини. Навпаки Наполеон був дуже добре поінформований про свободулюбність нації та у своїй виправданій Москві планував навіть влучити Україну в ту групу народів, де вона духово і традиційно від століть належить, себто до народів західної Європи. План відокремлення України від Росії та звільнення свободолюбної української нації згідно з планом Наполеона був у Наполеона ясний як конечність зломання сили напів європейського напів азіатського козацького. Коли Наполеон говорив про козацьчину Європи, то мав він на думці тих козаків, що з кінцями в устах та з нагайкою в руках гасували по вулицях Варшави. Мав він на думці тих напів диких козаків в царській службі, що під проводом Суворова ставали пострахом північної Італії, Швейцарії та полудневої Німеччини, коли аж там завела їх царська політика. Мав він на думці тих напів азіатських дикунів, що були виразним протиставленням „вожів вільної републиканської Франції, що на своїх прапорах мали написані класичні: рівності, волі та братерства“.

Під козацькою Європою розумів Наполеон Європу, опановану деспотичною Росією при допомозі її славного армії. Одним словом Наполеон вже понад сто літ тому висказав побоювання, що коли в західній Європі не стане сильної держави, що зможе протиставитися силі російського деспота, то тоді настануть чорні дні європейської цивілізації, сама Європа здичіє, козацькіє.

Два світи в Європі. Географічне положення європейського суходолу є таке, що його східна частина є рівна площа пригорода до створення великої держави, опертої та стисло зв'язаної з Азією не тільки економічно, але й культурно. Західна частина Європи натомість є низка дрібних країв поперетинаних горами та пригородами до створення менших держав з власними культурами, традиціями та з власним економічним життям.

Східноєвропейський пеніє це немов даліше продовження Азії, решта Європи це мозаїка країв та народів, розбитих правдою політично, однак зв'язаних духово тим ланцюжком, що ми його називаємо західно-європейською культурою. Ці два круги східно та західно-європейський це два окремі світи з окремими способами думання, з окремим поглядом на світ та з окремими методами поступовання в житті.

Серед народів західної частини Європи є вироблене почуття людської гідності, вартості людини, почуття свободи в публічному та приватному житті. Люди східної Європи є прямим протиставленням тамтих. В першій є почуття вартості та гідності людини в другій людина це нічого, це безвартісне помело, яким можна кинути, де треба не тільки в часі війни, але й в часі миру.

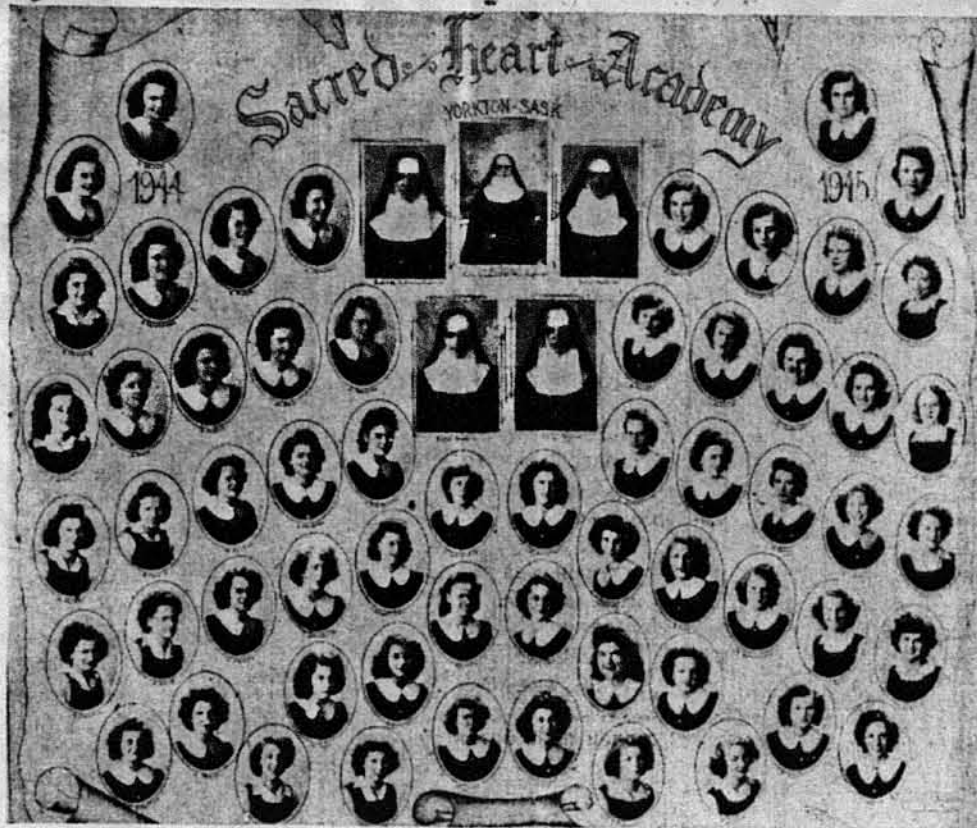
В першій є вирозумілість толеранції та розуміння вартості свободи, в другій панують фанатизм, нетолеранція для відмінних поглядів та панування брутальної сили супроти кожного інших переконань.

Річ природна, що низка держав та народів західної Європи зі своїми уподобаннями та переконаннями, що до того сягають глибоко в історію та національну традицію є пригожий ґрунт до конфліктів і в них повна європейська історія. Всеж такі мимовсїх конфлікти серед народів зах. Європи вони становлять свого роду духову цілість, чого не в силі заперечити ніхто. До тої самої духової цілості належить теж Америка так англосаксонська як теж латинська, бо обидві походженням західно-європейські.

За провід Західної Європи. Радою на ці конфлікти звичайно було це, що одна із держав Західної Європи зростала в силу та переймала провід над Західною Європою протиставляючи цій силі, що виростала на східно-європейській площі, прилученій до великих просторів Азії. Тою силою на сході Європи передеш впродовж кількох століть була татарська держава, від кінця 17-го століття стала нею Росія, організована Петром Великим у велику державу, що частинно використала техніку Заходу для свого зросту. Всеж такі й використавши для зросту своєї сили техніку заходу Росія лишилася такою психічною Росією, нацією тільки напів європейською, напів азіатською.

Провід над групою народів західної Європи переймає, як сказано, одна із держав тої частини Європи, що через різні причини зростає в цій частині Європи спочинав в руках римсько-німецького цесарства. Це були часи так званого цесарства римського німецького народу, що тривали цілу другу частину середовища від половини 8-го століття до початку 17-го століття, коли впродовж до тої епохи також імперію Карла Великого. Оскільки тої західно-європейської імперії раз був у Франції, як за часів Карла Великого, потім пересунувся до Німеччини, згодом до Іспанії та Австрії. Всеж такі цесарство римсько-німецького народу середніх віків це був осередок, около якого гуртувалися менші народи подібні культурою, психікою, поглядом на життя та способом життя.

Після заломання римсько-німецького цесарства в 17-м столітті провід західної Європи переймає Франція. В новіших часах за цей провід стали до боротьби Франція та Німеччина. В теперішній війні обидві держави провалилися та допомогли східній азіатсько-європейській Росії стати однією.

ЦЕ УЧЕНИЦІ З АКАДЕМІЇ. Так, з академії й то з української, але канадійської. Славити Бога й ми в Америці маємо українські академії. Ті гарні дівчата, що їх є більше як шістьдесят, всі з вищої школи „Гай-скул“ з Йорк-Тона в Канаді. З них 13 укінчили 12. класу, інші в нижчих класах до дев'ятого класу. Чи не краще, щоб на тім місці була знімка з американських дівчат? **Дорогі українські Родичи!** Чи ваші доньки не варті цього? В нас же в Словтсбург, Н. Й., є академія, котру провадять ті самі Сестри Службницькі, що й в Йорк-Тоні. Тепер якраз пора, щоб Ви вислали свою доньку до цієї академії, всеодно, чи вона має дев'ять, десять чи одинадцять класу. Я певний, що колиб наші дівчата й їх родичі розуміли науку й виховання в академіях під проводом сестер, то не лише три академії булоб замало, але й шість не моглоб всіх змістити. Тому не гайтеся, але шліть чим скорше прохання за прийняття вашої доньки до академії в Словтсбург, щоб на наступний рік і ваша донька була на знімці в наших часописах між „гражданками“ з Академії Пречистої Діви Марії, в Словтсбург, Н. Й. **SISTER SUPERIOR, ST. MARY'S ACADEMY AT TABLE ROCK, SLOOTSBURG, NEW YORK.**

ноким паном на європейським суходолі.

Німеччина та комуністична Росія.

Роль Наполеона за наших часів хотів відіграти Гітлер, а роль пореволюційної Франції з початку 19-го століття хотів відіграти національно-соціалістична Німеччина. Цілий штаб німецької пропаганди під проводом Гебелса так і готувався безпереривно про неспокій комунізму для Європи, про нове „козацьчину Європи“ червоною російським комунізмом. Як спасення для Європи від того козацького подала нацисти саме нову нацистичну Європу. І тут саме зачиналася трагедія західної Європи, що до провду нею зголосився такий кандидат, що став нічим іншим тільки новим виданням червоного російського деспотизму.

Нацизм виріс на сніпмі копіюванню способів правління комуністичної Росії. Нацизм сліпокопіював союські концентраційні табори, безощадне нищення противників. Нацизм присвоїв собі російсько-комуністичну брутальність, не-толеранцію до противників, до людей іншої раси, фанатизм і безоглядність. Нацизм хотів при допомозі згромадзованого більшовизму поконтати правдивий російський більшовизм. Він провалився сам і потягнув за собою в пропасть західну Європу, Європу, яка справді тепер козацька.

Як з одного боку Гебелс мав слухати, як говорив про небезпеку більшовизму та зацінення Європи, бо така небезпека дійсно існувала, так з другого боку рецепта, яку Гебелс подавав на ратунку західної Європи, а саме опанування її німецьким нацизмом, це був лік, який рішучо не діяв і не міг діяти. Нацизм не міг бути успішним протиставленням російському більшовизмові, бо сам був нічим іншим, тільки германським більшовизмом, створеним так само фанатичними, так само брутальними та нелюдськими наслідувачами російського більшовизму.

(Докінчення буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Що писала „Свобода“ тому 40 років?

20. липня 1905. р.

НОВІ ВИДАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

Д. Д. Пирч став редактором тижневої часописи „Слово“ в Канаді. Вже вийшло 15. з черги число провітного видавництва „Слово“. Книжечка містить сценічний образок в трьох діях з життя хліборобів в Галичині п. з. „Страж“ спід пера о. М. Струтинського.

ЗАМІТКИ.

На запомогу для Української Революційної Партії зложено досі лише \$29.50. Чи це гарно? Тепер, коли в Росії все кипить, коли там змагається нащадництво з поступом, воля з неволю, темнота з світлом — тепер ми маємо мовчати і приглядатися усьому байдужно? Якж то з нас патріоти? — Українсько-американські патріоти уських відтінків забувають на дві справи, а це на великі міста й фарми. Всю свою діяльність зосереджують на малі місцевості, а тимчасом наші наріди по великих містах пропадає без провду і без провітності. На фармах ліпші землі займають різні люди, а наші про це не дбають.

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКОВИЙ ДІМ У НЬО ЙОРКУ.

Пан А. Хромовський вівторив український банковий дім і канцелярію адвокатсько-нотаріальну під ч. 334 Іст 20. вулиця в Нью Йорку. Він добре знайний ньюйорським і околицим українцям і треба надіятися, що зможе задоволити всіх, хто до нього прийде з орудою.

ПРОГРАМА УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ПАРТІЇ.

Коли ми звиваємо до складок на потреби Української Революційної Партії в Росії, то це на те, щоб підмогти її діяльності. Її програма, подана у відозві, така: „Треба, щоб усім народом управляли виборні від усього народу (від чоловіків і жінок однаково)... Таке правління, де сам народ через своїх виборних управляє собою, звється народним правлінням або демократичною республікою... Треба добиватися, щоб у нас на Україні був сойм; щоб було самоуправління, або, як кажуть, треба добиватися автономії для України... Прокінємося ми українські робітники до бою за свої інтереси та ставимо в ряди соціял-демократів, цих борців за долю робочого люду, що складають нашу Революційну Українську Партію.“

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКВИ.

Рада церковна в Деслодж, Мо., складає сердечну подяку за склади і жертви на українську церкву, яка має будуватися. В імені комітету: Григорій Ревак, секретар. Перше богослуження в новій церкві в Нью Бритен, Конн., вівторив о. Велигорський іна Сошествіє св. Духа. Тамошній дяк п. І. Ходжай оснував хор, який складається з 30 осіб.

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ В ТЕКСАСІ.

Іван Ковальський з Марлі, в стейті Тексасі, пише, що в околиці Бремонт є около 200 родин українців, а мають польського ксьондза; в Марлі є 8 родин українських, а коло 40 польських. Українці походять з повіту Гусятин у Галичині.

ЧИСТУ ОДІЖ

НА РАТУНОК І ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ В ЄВРОПІ ПРОСИТЬСЯ НЕГАЙНО ВІДСИЛАТИ В МАЛИХ ПАКУНКАХ ДО НЬО ЙОРКУ НА ТАКУ АДРЕСУ:

UNITARIAN COLLECTION WAREHOUSE

UKRAINIAN RELIEF

31 EAST 35th STREET

NEW YORK 16, N. Y.

ПОШУКУЄМО 380 ЖЕРТВОДАВЦІВ по \$100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ“ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода“, орган Українського Народного Союзу, свідомо того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенності в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участі в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 380 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як \$100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи“ на допомогу українським жертвам війни зложили:

119) Тов. ім. Михайла Драгоманова, від. 181 У. Н. Союзу, Менвил, Р. Ай. \$100.00
120) Степан Дмитрик, Палмертон, Па. 100.00

Разом \$ 200.00
Попередньо проголошено 11,850.00

Разом \$12,050.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто доларів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу“, на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

СПИСОК КНИЖОК ЩО ІХ ЩЕ МОЖНА ДІСТАТИ У КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

Книжки, поміщені в цім циннику, є по кількіх примірників. Тому хто скорше замовить, то ще може дістатися.

ІСТОРИЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ І ВОЄННІ ОПОВІДАННЯ.

- Попович Ясат, Правда та неправда, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 9-ма малюнками Ю. Магальського \$.10
- Порядник для залюблених або Як писати любовні листи \$.35
- Порядник лікарський, написав д-р Ситв. Дрималик, ст. 288 \$.20
- Починки, оповідання Б. Ленського \$.15
- Поміж порохом, незвичайно цікава повість І. Левиченка \$.60
- Поїзд мерців, картина жертв і труду, Юра Шкурмелак \$.10
- Похід Українських Арій на Київ-Одесу в 1919 році (короткий воєнний історичний огляд). Части 1, 2, 3, з 2-х ілюстрацій \$.70
- Пригоди статечної миші, нап. Д. Мамин-Сібіряк, видання 3-тє, з малюнками художника М. Погрібнака \$.10
- Приказки Євгена Гребінки, з портретом автора й передмовою Б. Л. \$.20
- Пріп'ячений московський паспорт, оповідання М. Тейна \$.10
- Природна метода лічення \$.15
- Прийди на свідання та інші оповідання, Мелісанда Руса \$.40
- Про алкоголізм, нап. М. Чайковський, з 11 ілюстрацій \$.10
- Про батька козацького Богдана Хмельницького, нап. М. Грушевський \$.80
- Про жіночу неволю в історичній розповіді, Мик. Ганкевича \$.30
- Промови, декламації і жести на весіллях, хрестинах і забах \$.10
- Про полоні справи, нап. д-р Михайло Кос, четверте змінене видання, з обкладинкою \$.30
- Про світ Божий, бесіди по придошавстві, Ю. Серб \$.30
- Проти алкоголю \$.10
- Про тифи — черевний, плевритис та поворотний (з малюнками), нап. д-р Ст. Сукопанченко \$.20
- Писав д-р Ст. Сукопанченко \$.20
- Про Шевченкові твори. 2. Оферма, оповід. з військовим життям славного автора М. Тейна \$.75
- Пригоди наймолодшого брата, В. Гнатюка \$.15
- Про Христофа Колумба та відкриття Америки (2 ілюстрації). Зако- неспітний північ, тільки виховання. — Рін Ван Вікель, Вашингтона Ірвінга. — Дні нашої слави і неодої \$.15
- Псалтир, твори П. Куліша. Том 4. \$.50
- Психологія, з 14 образками в тексті, нап. д-р Вільгельм Ерузалем, із шестого німецького видання за дозволом автора переклад Григорій Кичур \$1.00
- Психологія, наскер науки про людську душу, написав д-р Ів. Раковський, брош. \$.65
- Рудольф, життя одної дівчини, написав О. Лелека \$.10
- Револьвція в Росії (від 1861 р. до найновіших часів), Ф. Ф-н \$.15
- Рись-матія брат і сестра в лісі, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 8-ма малюнками Ю. Магальського \$.10
- Різдво писемство, д-р В. Сімоніч \$.10
- Різдво гості (Спогади з побуту Українських Сіоних Стрільців в Австрії) \$.10
- Різдво ніч (з 10 образками), Миколи Гоголя \$.90
- Розмова поляка з русином, несеїлі вірші, в котрім русин висміє польську шкуру \$.10
- Розмова тверезого пияка Василя з горілкою, нап. М. Гринишин \$.10
- Росія й Україна, М. Михайленка \$.25
- Русалка і інші казки братів Грімів, з ілюстраціями \$.20
- Русалка, оповідання Ганні Баріков \$.20
- Руський забави і гри, І. Боберського \$.30
- Русь-Україна, а Московщина-Росія, історична політична розвідка Льонтина Цегельського \$.40
- Сповідь бунтаря, написав Николай Романов, перекл. з рос. \$.25
- Серед граду куль, фільм з снігової війни (1914-1917), написав Сильвестер Калінець в дванадцять річницю її виходу \$.25
- Сотиничка Ланди, написав Дмитро Титингоров \$.35
- Соціологія й соціальні науки, Е. Діркхайм, з французької мови переклад Микола Залицький \$.15
- Світ Червоної, повість, написав Клим Поліщук \$.35
- Самостійна Україна Р. У. П. \$.15
- Самостійна школярка, нап. Юліанне Гр. перекл. Вас. Мороз \$.60
- Саламбо, роман, Е. Фьолер, перекл. В. Чорний. Три томи \$1.50
- Сафо, роман, А. Доде, перекл. В. Чорний \$.80
- Світлові байки в оповіданнях, Ст. Руданського \$.15
- Своє життя, розмова на біжучі теми, з малюнками, нап. Петро Тихий \$.25
- Свято весни. — Вороб між нами. — Христос воскрес. — До часу збавок воду носить (2 ілюстр.). — Тополя (1 ілюстр.). — Мати. — На Великдень. — Старинний запис. — Дні нашої слави і неодої \$.20
- Серед кулі та гранат. (Начерк). Євген Воронський \$.10
- Серед вічних снів і ледів, В. Лизенка (з російського перекладу І. Галушчинський) \$.30
- Сестра, Козачка, Чумаки, народні оповідання Марка Вовчка \$.20
- Серце не навчить. — Побратими. — Вістун, Оповідання \$.10
- Сила і краса, повість В. Винищенка і Як баба Горбуліха зробила страж, оповідання А. Грабова \$.25
- Сильська чарильська, оповідання Д. Чабановського \$.10
- Січовий партизан до ряжових вправ „Вояки“ \$.30
- Славні побратими, історичне оповідання А. Кашенка, видання 5-тє \$.20
- Словари, пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів, В. Домашницького \$.30
- Сон, Оларка, Чарі, Ледянина, народні оповідання М. Новика \$.20
- Сорок тисяч миль під водою, роман Ю. Верного \$1.00
- Сорокати штани і інші веселі оповідання \$.25
- Соціална революція, К. Каутського (перекл. з німецького) \$.80
- Соціалізм а релігія, Д. Борська \$.15
- Спартак, провідник римських глadiatorів, історична повість П. Самойлова \$.30
- Співоповідь або Веселі вірші, С. Руданського \$.50
- Співоповідь С. Руданського, зі вступом Б. Ленського і з портретом автора, брош. 50 ц., опра. \$.75
- Співоповідь Степана Руданського, з портретом автора і з передмовою Б. Ленського \$.20

УВАГА! Повищі книжки продаємо по цінах тут поданих — без опусту.

Замовлення разом з належністю слати до:

„СВОБОДА“

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-237—Bryant 9-0582

WAR MANPOWER COMMISSION

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

EMPLOYMENT REGULATIONS

Сушні робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядності. При перенесенні до менш сушних робіт мусять мати крім цього згоду Юнаїта Сейтс Емплмент Сервіс. „Критичні“ робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ТУЛ І ДАЙМЕЙКРІВ
Лиш досвідчених
ДОБРА ПЛАТЯ
Досить овертайму, постійна праця
Знамениті робітничі умови
W. M. C. правлять заховаюемо
SUPER-METAL MFG. CO.
1423 Hudson Blvd., North Bergen

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ФАБРИЧНИХ РОБІТНИКІВ
Мужчин до заг. фабричної роботи
Постійна праця
ДОБРА ПЛАТЯ
Досить овертайму
Добрі робітничі умови
MURPHY FINISHES CORP.
224 McWhorter Street
Newark, New Jersey

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

Личат до роботи виання, досвідчених і без досвіду, 35 год., добра платня, овертайм. **Kuperman & Del Guercio Inc.**, 591 11th Ave., N. Y. C.

Кухарки (шорт ордер)
у віці 35 до 40 літ
Постійна праця, добра платня
Уніформ і харчі
Sears Roebuck & Co.
32 St. & Hudson Blvd., Union City, NJ

I. Троняк

СУМЕРК ВАРШАВИ

(Спомин)

(Докінчення).

„Для розради“ велів був президент міста вийти кільком вуличним оркестрам у місто та пригравати голодним людям під акомпанімент бомб та гранат ворога. Мовляв, щоб ворог не думав, що „облога“ заломить духово населення. Трагічно і дивно виглядало, на тлі руїн і трунів Варшави, авто „Ліги Морської і Колоніальної“, що обвозило по окрешеному місті останніх імперіалістів. Через гучномовцеві домагалися вони від світу... колаоній.

Повітрям неслися у світ вистіки від дипломатичних станцій різних держав. Вони повідомляли свої централь, що „покищо“, усі в окрешеному місті цілі і здорові. Ім небаром дозволено опустити місто. По їхньому відділі обстрілі бомбардування міста кріпшали з дня на день. На труни, що очач падали на вулиці, ніхто не звертав великої уваги. Смерть стала була самозрозумим буденним явищем.

Правдивою язвою для населення Варшави була під цю трагічну пору крилата брехня про „шпівонів“. Через вуличне шумовиння наложили головами багато невинних людей, бо слідження і суди були виключені в суматосі, в огні ворожих гармат.

Була північ. З Ігорем та Костиком вивабрався я ген на далеке передмістя, де мали продавати хліб. У цілковитій темряві бродили ми крутими вуличками в напрямі пекарні при вул. Пулавській. Понад нашими головами густо літали гранати. При кожному їхньому свисті ми всі три на хвилинку приставляли в якійсь брані, або прямо під якимсь муром, на хвилинку забували про голод, думаючи про мареву смерті... а там далше рушали в дорогу... за хлібом. Одна з міських площ (Люблинської Унії) була ясно освітлена. Горіла вежа костела, що смолоскопом присвічувала, противників у темні ночі при обстрілюванні міста. Густо тут рвалися гранати. На недалекому травнику лежав убитий кінь. Кілька жінок і мужчин вирізували собі з нього кращі кусні м'яса. У зареві вогню виглядав цей образ страшно. Як легко може людина стати неситим вовком! Мовчки проходили ми побіч і кожний думав, що осьтак і нам небаром прийдеється зробитись неситими звірюками та рвати кіньське стерво...

Хоч хліб мали видавати щодня в дев'ятій годині ранку, черга людей перед пекарнею була вже понад один кілометр довга. Треба було ждати. На хліб. Ненадібно вдарило у чергу гранат і убили дев'ятеро осіб. Без зворушення забрано трупи на бік. Позаду тишилися голодні живучі, що посуслилися на десять міськ вперед... Десять бохонців хліба для жи-

вучих — більше! Смерть жорстока. Але життя неволимо диктує. Голод і жажда життя були сильніші за всі інші почування. Хліба вистарчило ледви для кількох сот! Тисячі голодних мешканців столиці знову відійшли без нічого, щоб завтра знову шукати за хлібом і надіятися на визволення з обіймів смерті.

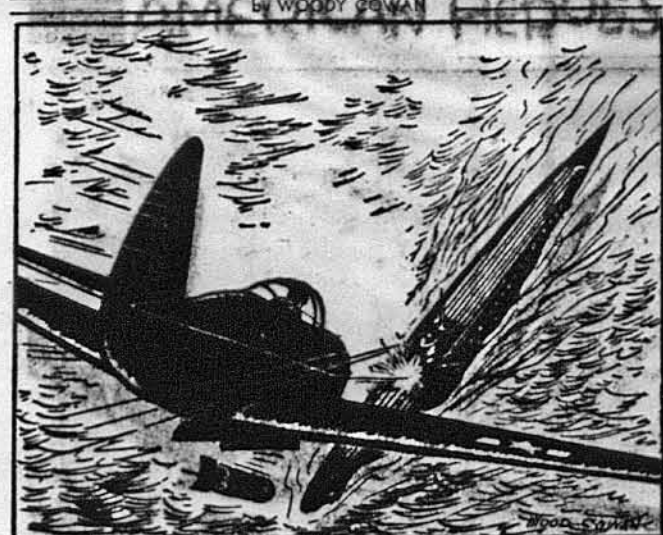
Дні, хоч довжилися, такі проминали. Була неділя. До полудня ворог сильно обкладав гранатами всі частини міста. По полудні зробив собі противник перший раз коротку передиску. Стало тихо. Цю мертвецьку (дослівно!) тишу перервав ненадібно страшний крик, що нісся далеко по місті і скликав в цю сторону товпи людей. Підійшов і я ближче товпи. На вулиці стояв старець з піднесеними до неба руками і зважав Бога на оборону та бідкався і грозив

Йому за те, що Бог такий жорстокий. Збожеволів був бідолаха у цій несамовитій, мертвої тиші. Населення так призначалося було до свисту гранат, що тиша здавалася всім не нормальним станом. Тихенько ходили заплакані люди в це недільне полудня по місті, оглядали руїни і пожежі та відвідували рідних та знайомих. Багато з них уже не було між живими.

Ніччю зачало знову місто трястися від експлозій великих стрілен. Стріляла ворожа найтяжча артилерія. Попри наші вікна зачали гранати так близько зі скаженим свистом і виттям перелітати, що наш „маєстро“ рішив таки встати з ліжка і прохажуватися по сусідній ідалні. Він думав, що я, як звичайно підчас нічних обстрілів — спокійно сплю; тому прийшов мене збудити „на всякий випадок“. Але й я вже давно вслухувався в цю некою музику стали і заліза. До світанку не вгавало.

Зачався третій тиждень облоги. Настав день 25. вересня 1939 р. Огонь артилерії противника децю утих, але не утавав. Раннім-ранком виваб-

AMERICAN HEROES

LETSON S. BALLIETT, Reno, Nev., awarded a silver star medal, showed conspicuous gallantry in holding a submarine at bay in the Atlantic. As pilot of a Navy torpedo bomber that War Bonds helped to supply, Lt. BalliETT, on routine patrol, sighted the German undersea craft fully surfaced and immediately went into action. He let go depth charges across its stern, bracketing and damaging the ship. In the face of anti-aircraft fire, he returned to strafe the submarine and then kept it constantly under surveillance.

ся Ігор з Костиком, мимо моїх відрод. у місто. Мовляв, десь там на передмісті, недалеко фронту, продають... огірки.

У нас кінчалися саме всі запасні харчі. Ледви люди повставали з нічних крівок, як небо і земля захиталися від гуків і реву моторів ворожих літаків. Ми відчули, що настав остаточний наступ на варшавську твердиню... Не по суші-землі, не по барикадах — лише з повітря. По короткій обороні вмовкнула міська противітунська артилерія. Завермо й таракотіння скорострільів, що густо стояли на дахах і на барикадах. Град бомб з повітря однак не вгавав. Місто ходором ходило від страшних експлозій. Майже що другий дим був поцілений, як не розоривно, то запальною бомбою. Здавалося, що настав уже кінець усім, що ніхто не вийде живим з цього некта. Цілий день — станув роком. Бомбардування не вгавало аж до вечора. Безупинно стріляла теж артилерія ворога на недобите місто. Камениці, де ми мешкали, не поцілено, хоч кругом залишилися зі сусідніх домів лиш горючі румовища. Я до сьогодні дивуюся: що ця стара „рудера“ встоялася тоді. Чи ще стоїть вона?

Смертю. Літаки противника відлетіли і не верталися. Настала коротко триваюча тиша. На дах нашого будинку впала була мала запальна бомба. Під синім, шораз до вибухаючим полум'ям бомби, бляха палилася мов папір. При гарячій пожежі оказався „героєм“ наш маєстро. З даху бачив я ціле місто. Воно стояло в полум'ї. Дими і курява всеціло закрили заходяче сонце і воно лиш денеде, мо крізь щілини, гляділо крізь дими на людське горе і трагізм, що в морі вогню розлилися по місті. Гасити вогню не було змоги, бо не було води. Тому все горіло повільно і страшно та вигарало до дна. Кругом, як далеко сягав мій зір, палили пожежі. Вдоліні, на вулицях, увихалися люди мов мурашки рятуючі останки своїх дібр. Образ

міста був несамовитий. Дійсно лише нелюди Нерон міг творити вірші та співати невадіт гимни при гарфі на вид подібної пожежі Риму у старовину. Звичайній людині — ние серце на цей вид страшного знищення і смерті і боязнь Бога проймає душу...

Наш Ігор щастливо вернув домі. Зійшлися ми разом, перевірили, чи всі є в живих і усімхом привітали себе. Бо хоч Ігор і Костик не принесли нічого з міста — ми тишилися, що живемо. Ми хотіли жити! Настала ніч. Гармати знову загугли. Поціливши велике огніще, гранати вибухали в огні. Високо в небозводи вилітали мільйони іскор. Багато таких „бенгальських огнів“ можна було бачити цієї ночі в Варшаві.

Ще один день минув у голоді і під легким обстрілом артилерії, а там понеслася у світ вістка:

„Варшава здається“.

Точно через місяць вернув до нас мій дядько. Передерся з іншими крізь ворожий фронт і вернув до родини. Велика це була радість для нас усіх. Він оповідав про страхоту, що їх пережив. Він оповідав...

А я, задивлений засльозеними очима в зареві горючої Варшави, повторяв собі в душі: „З нами Бог“.

Віало страшною пусткою... Настала темна ніч...

МІГУЛЬ СЕРВАНТЕС
ВИСОКОДУМНИЙ РИЦАР
ДОН КИХОТ
ІЗ МАНЧІ
Фантастичне ілюстроване оповідання в двох томах.
Ціна за оба томи \$1.00.
Замовлення враз з належністю слати до:
“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЬО-ЙОРК.

3 життя організації.

Бр. св. Володимира, відділ 130 У. Н. Союзу, що вступило вже в сорок другий рік свого життя, мало не одну нагоду навчитися на власних обставинах, щоб не надіятися на чужі сили. Отже беруться браття самі до роботи, пишуть як вміють і помагають біднішому братови. Так сталося цього року в місяці люти. На зборах обговорено, як дати поміч нашим нещасним жертвам війни, порадилися і ухвалили, щоб до резервового фонду це додаково кожний член заплатив 75 центів. Секретар фінансовий їх колектує при місячній вкладці, але не сказано, як сколектувати від тих членів, що вже заплатили однорічну вкладку. Показалося, що робота іде помалу, отже беруться наші брати другий раз до обговорювання тої справи, і кажуть, що не центами, але доларами, а то і десятками доларів, як кого стане. Треба дати поміч нашим жертвам війни. Видруковано „Відозву“ і розіслано до всіх членів, і добровільні датки принесли ліпший вислід.

Зложили так: Никола Кравчук \$20; по \$15: Антін Горішній і Іван Тимців; по \$10 Михайло Коваль і Михайло Белків; по \$5: Павло Стахів, Никола Підгайний, Дмитро Шагай, Іван Ковалишин, Михайло Кравчук, Іван Серединський, Григорій Гладкий, Стефан Бригідир, Павло Боднар, Антін Карпович, Іван Дайшин, Петро Слободян, Анна Олексівич, Григорій Микитишин, Михайло Стець, Йосиф Серетний, Олекса Андрусак, Теодор Складанюк, Стефан Сакман, Йосиф Палага, Т. Михайлів; С. Турчин \$4.25; П. Павша \$3.11; по \$2: П. Малець, Мирон Кровіч, Іван Букіш, Іван Лесняк, Михайло Дутко, Іван Солтис, Марія Святицька, Михайло Желем; по \$1: Теодор Книшевич. Дрібними датками \$35.75. Разом зібрано \$235.70.

Ухвалено присутніми, щоби

ТИСЯЧА
І ОДНА НІЧ
АРАБСЬКІ ОПОВІДАННЯ
Ціна:
Часть I. 40 ц.
Часть II. 40 ц.
Замовлення враз з належністю слати до:
“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

рівні сотки доларів передати через „Свободу“ як поміч нещасним жертвам війни, оставші решта грошей передати через Українськом Американськом Допомоговий Комітет і це уряд братства зробив. Треба взяти під розвагу, що декотрі члени нашого Братства зложили свої датки на вічу 1, липня в Нью-Йорку, інший через Об'єднаний Комітет, декотрі через „Свободу“ (\$100), отже можна начислити гарну суму. Так наше братство св. Володимира, відділ 130 У. Н. Союзу живе, дає поміч по змозі, і буде старатися виконувати братський обов'язок, як довго буде наше членство жити.

Павло Стахів, предсідник;
Никола Підгайний, касієр;
М. Коваль, секр. фін.
І. Серединський, секр. рек.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЬО-ЙОРК, Н. Я. — Збори 204. відділу відбулися в суботу, 11-го серпня, в год. 8:15 вечір, в галі укр. правосл. громади, 334 1st 14. вул. — Ура.

ШКАГО, ІЛЛ. — Збори Сестр. Благовіщення, від. 125, відбулися в неділю, 12. серпня, в год. 1. попол. в парохіальній галі при Окей і Райс ул. — Ксеня Пантук, предс.; Петронія Яворська, кас.; Іванка Нодола, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома усіх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 12. серпня, в годі 12:30 пополудні, в галі У. Н. Дому, 4658 Мартін ул. Просимо всіх членів прийти на збори. Старіється усі платити свої членські внески. Рішимо не забувати про потерпілих в наслідок війни. Хоч війна в Європі скінчена, але терпіння нашого народу не скінчилася. — І. Форіс, предс.; П. Кізел, секр. — Андрусевич, кас.

РАЧЕСТЕР, Н. Я. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбулися в неділю, 12. серпня, в год. 7:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитися на збори, віривати свої внески і належності та забрати свої чеки дивиденд. Просимо не забувати про призначення нових членів. — За уряд: А. Бабій Т. Песко, Р. Дмитрів.

СКРЕНТОН, ПА. — Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280, відбулися в неділю, 12. серпня, в год. 2. пополудні, в У. Г. Клубі, 608 Вес. Лаканава Еве. Визнаємо членів старіється платити свої належності в час. — За уряд: О. Запотоцький, Р. Рубльовський.

ПІЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николія, від. 305, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 12. серпня, в год. 8. вечір, в галі церковній. Просимо членів прийти заплатити свої внески. Маємо також справи до погодження. — М. Куба, секр.

НЬО-ЙОРК, Н. Я. — Укр. Нац. Зал. Тов. Дістер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, щоб взяли участь в цих дуже важних місячних зборах, що відбулися в суботу, 11. серпня, в год. 8. вечір, в церковній галі, 28 1st 7. вул. Обов'язком кожного члена є прийти на ці збори, де буде дуже важна програма. Визнаємо тих членів, що ще не забрали своїх членських дивиденд, щоб прийшли і забрали. — За уряд: М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Ганчин, кас.; В. Павлів, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. Укр. Січ, від. 182, відбулися в неділю, 12. серпня, в годі 2. пополудні, в галі парохіальній, 45-47 Говн Еве. Пасек. На порядку денного є справи до погодження, тому просимо членів прийти на збори. Довгуючих членів напамінаємо віривати свої заборги-вкладки, бо інакше будуть сусупдовані. — О. Боднарчук, предс.; Г. Ясків, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, відбулися в суботу, 11. серпня, в годі 7:30 вечір, в У. Н. Домі, 2171 Бакалінг ул. Просимо членів прийти на збори в означений час, бо є важні справи до погодження. Пригадуємо довгуючих членів, щоби помогли слалучувати свої заборги. Просимо не забувати про призначення нових членів. — За уряд: В. Пилетель, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелья, секр.

ФІЛІДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбулися в суботу, 11. серпня, в год. 7. вечір, в Домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Визнаємо всіх місцевих і позаміських членів бути на цих зборах. — За уряд: І. Сорока ст. предс.; І. Сорока мол., кас.; А. Хромяк, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ВОЛОДИМИР ПІЛИТИШИН,

із села Спириничи, повіт Березин, пошукує своїх братів, або знайомих з роду

ДУБЛЯКИ,

що живуть в Америці. Хто про них має, або вони самі, хай зголосить листовно на таку адресу:

WASYL RUPA
1817 MIDLAND AVENUE,
YOUNGSTOWN 9, OHIO

МИРОН ЛИТВИН
І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Об'їзду шіра 1 часна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

FROM TARZAN'S THROAT CAME TWO WORDS LIKE THE GROWL OF A BEAST, "I GO."

SOON HE WAS COURSE THROUGH THE FOREST SEEKING SOME TRACE OF THE GREAT DESTROYER.

WEEKS LATER HE GOT HIS FIRST CLUE, AS HE SAT ONE NIGHT IN A VILLAGE, A BLINDING FLASH LIT THE SKY.

THE SAVAGES TREMBLED AND THEIR CHIEF SPOKE: "THERE TO THE EAST, BIG BWANA, THE END OF THE WORLD HAS BEGUN."

З Тарзанового горла вийшли два слова, що скидалися на рик звіра: „Я йду!“

І незадовго він уже йшов лісом, шукаючи за слідом великого нищителя.

Багато тижнів опісля він понав на перший слід. Як він сидів вечором в одному селі, небо проясніло нагло від ослеплюючого блиску.

Тубільці затремтіли, а їх вожд заявив: „Там на сході, великий бвана, починається кінець світа“.

ТАРЗАН, ч. 1224. Конєць світа.